

Naujienu Antroji Dalis

NR. 771

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXI METAI

LIETUVIŲ TAUTINĖ GĖLĖ RŪTA

Iš senų senovės žinoma, kaip vaistinė žolė ir kaip mergaičių skaistybės ženklas - vainikėlis

Rūta yra daugiamečių augalas, dauginamas sėklomis. Jos stiebas yra krūmiškai šakotas, plikas, pilkai-žalios spalvos, 50-70 cm aukščio. Lapai — dukart arba triskart plunksniškai suskaldyti. Rūtos žiedai visuomet gražiai sukrauti, vainiklapiai šviesiai geltoni, taurėlė nenukrintanti. Vaisius — dėžutės pavidale. Sėklos — gausingos, tamsiai rudos, arba juodos spalvos, inkstišškai sulenktos. Visas augalas turi gana būdingą stiprų kvapą. Rūta žydi nuo liepos iki rugsėjo mėnesio.

Daugelis stebėjimu rodo, kad daug žmonių, ypač moterų, yra jautrūs rūtos poveikiui. Tokiems asmenims rūtos palytėjimas plika oda, ypač žaliavos rinkimo ir džiovinimo metu, sukelia vandeningų pusių ir labai sunkiai gyjančių žaizdų atsiradimą. Todėl dirbant su rūtomis reikia apsivilkti rankovėmis drabužiais ir užsimauti pirštines.

Rūta priklauso prie tų augalų, kurie duoda labai daug medaus. Rūta dauginama pasėjant jos sėklas daržo daigynuose, o dar geriau šiltežėse. Jauni daigai su išsiskleidusiais 2-3 lapais reikia sodinti į daržo lysves, paliekant 6-8 cm atstumą. Nors jaunos rūtos pakenčia mūsų žiemą, betgi patariama prasidedant šalčiams lysves apdengti šiaudų arba lapų sluoksniu, o pavasarį pašalinti.

Rūtos lapai ir žolė randa kaskart platesnį pritaikinimą medicinoje ir šios žaliavos pareikalavimas yra gan didelis. Plantacijoje rūta sodinama kvadratiškai 40-50 cm atstumu. Plantacija gali būti laikoma toje pačioje vietoje 3-4 metų laikotarpyje.

Savo kilme rūta nėra mūsų krašto augalas. Nežinoma tiksliai kada ir iš kur ji atkeliavo, bet spėjama, kad iš pietų, greičiausiai iš Balkanų, kur ji suinkama gamtoje kaip laukinis augalas.

Senovėje ir viduramžyje rūta daugelio pasaulio tautų buvo laikoma šventu augalu ir buvo naudojama kaip vaistas nuo daugybės įvairiausių ligų, pav.: kosulio, dusulio, dieglių, plaučių uždegimo, reumatizmo, akių nusilpimo, gyvatės įkandimo ir kt.

Rūta ir dabar priklauso prie vaistingųjų augalų. Ji turi savyje apie 1,5% rutynos, gan svarbus gydymui cheminis junginys. Be to, daug eterinio alie-

jaus (nuo 0,1 iki 0,2% lapuose ir nuo 0,3 iki 0,52 vaisiuose).

Kadangi rūta priklauso prie stipriai veikiančių gyvam organizmui augalų, todėl rūtos lapai vartojami tik labai mažais kiekiais, ne daugiau 1 gramo į dieną. Patariama, be gydytojo patarimo pačiam nevertoti. Prof. Jan Muszynski rašo, kad rūta vartojama prieš geltonligę: iš 5 gramų rūtos (džiovintos) padaryti arbatos 250 gramų (pusantros stiklinės) ir gerti 3 kart į dieną tik po vieną šaukštą. Visiškai negalima vartoti rūtos, o taip pat vaistų iš rūtos prieš skilvio žaizdų, žarnų slogos ir nėsčių moterims. Yra pas mus paruoščių preparatų į kurių sąstatą įeina rūta, pav. "Rutisol", "Cholezol" ir kiti. Vartojimo būdas prieš jų pridėtas. Tai tiek apie rūtą kaip vaistą.

Antra vertus, kai rūta yra tradicinis lietuvių gėlių darželio augalas. Ją apdainuoja lietuvin liaudies dainos „Rūta“ liaudies papročiuose ypač vestuvėse.

Lietuvių liaudis rūtą laikė merginos doros, jos jaunystės ir nekaltumo simboliu. Lietuvių dainose vaizduojamas merginos rūpinimasis rūtomis: ji, brolių aptvertame darželyje seja rūtas, laisto, ravi, pasakoja joms savo rūpesčius, džiaugsmus ir pina iš jų vainikus. Vainikas, atjojęs pas mergelę, riša žirgą prie darželio ir paprastai randa ją rūtų darželyje.

Rūtų vainikas — tai merginos subrendimo, jos jaunystės ženklas. Paprastai vainikėlių nešiodavo merginos tikrai sulaukusios to amžiaus, kada lankosi piršliai. Todėl ir liaudies dainose nekalbama, kad vainikėliu puošęsi paauglės arba susenusios, nors ir neišteikėjusios merginos. Rūtų vainikas — tai tik mergelės jaunų dienelių simbolis.

Ištekėjusi mergina iš karto nustodavusi teisės nešioti rūtų vainiką, taip, kaip ji praradusi bemergaudama.

Vestuvių papročiuose rūta užimdavo taip pat gan svarbią vietą. Jungtinių išvakarėse, vadinamą pintuvių vakarą, beveik visos apeigos buvo skirtos atsisveikinimui su rūta ir su darželiu. Nuotaka, vyriausios pamergės lydima, eidavo per kaimą, kur atsisveikindavo su visais ir mažais, o grįžusi į tėvų kiemą, atsisveikindavo su rūtų darželiu, su žalia rūtele.

„Aušra“

Grunvaldo mūšio naminkė

ST. JUŠKĖNAS

KIPRO BIELINIO "TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA SOVIETŲ RUSIJA"

(Tęsinys)

Ostroverchovas pašoko, pribėgo prie manęs, bet Dreizinas jį sulaukė. Sustingusiose išsokusiose viršininke akyse akimirksniu išsižiebė greit dingęs smalsumas.

— Taip! — kvaktelėjo viršininke. — Jūs rimtai galvojate, kad mus galima aprėkauti? Jūs norite žaisti su mumis, rodyti štukas?

— Aš nieko nenoriu jums rodyti!

— Taip, taip, ar jūs žinote, kas yra manikiuras? Ne tas, kuris kirpyklose daromas moterims, bet mūsų. Specialus. Liaudies priešams.

Baimės spazmai atėmė man kalbą...

— Kuris kūnomechanikas jį aptarnauja?

— Kravcovas, drauge viršininke, — išsitempęs atsakė tardytojas.

— Kuris gydytojas?

— Bergeris.

— Iškvieskit Kravcovą ir Bergerį.

Šiems atėjus Dreizinas įsakė:

— Padarykite jam manikiurą.

— kokį manikiurą įsakysite, drauge viršininke?

Dreizinas kiek pagalvojęs, atsakė:

— Karštą manikiurą! Pirmai

pradžiai įrankiai vidutinio didumo (191—195 p.).

Dar prieš "manikiurą" Ostroverchovas parodė Boikovui kambarį, kur buvo sudėtos NKVD kankinimų priemonės ir vyko manikiurai, manydamas paveikti kaltinamąjį, kad šis pagaliau prisipažintų.

"Truputis psichologijos"

Erđvus kambarys, primenąs įrankiams laikyti sandėlį. Palei vieną sieną lentynos su išdėstytais ant jų įrankiais, o palei kitą sustatytos spintos su stiklo durėlėmis, pro kurias matyti lyg ir atsarginės mašinų dalys. Drebulio kreciamas žiūri į trečiąją sieną: nuo grindų iki lubų šią sieną "puošia" sukabinti prie jos kancėiai, šautuvų valomieji virbalai, trumpi stori gumos vamzdžiai, kėdžių kojos, botagai su geležniais kabliais galuose, adatomis nusagstytos linuotės, plieniniai metrai, lanikai su sraigtais, virvės su kilpomis ir kitoki panašūs dalykai. Visi šie daiktai sukabinėti griežta tvarka.

Cementinėse grindyse kojėlėmis įtvirtinti keturi ilgi stalai. Virš jų kabo keisti metaliniai įtaisymai su metalinėmis apyrankėmis, odos kilpomis ir virvagaliais. Stalų lentose prigrižta įvairaus dydžio skylių. Pasta-

lėje ir tarp spintų pristatinėta nedidelių elektrinių motorų, ant kurių tiksliai sudėti gulėjo laidų ritiniai. Daugiau tuzino kėdžių papildo šio kambario keistą vaizdą, kai kurios jų metalinės su spyruoklėmis, mygtukais ir sraigtais. Kėdžių kojelės įcementuotos į grindis. Grindys kambario viduryje ketvirtadaliu metro aukštesnės, nei palei sienas. Nuo stalų ir metalinių kėdžių sienų link grindyse įduobti loveliai. Ir palei sienas yra tokie pat loveliai, tik kiek žemiau nuleisti. Jie sujungti su vamzdžiais, einančiais į rusų kambario kertėse.

Grindys, stalai ir kėdės perdėm padengtos rausvomis dėmėmis, tiksliau dėmių sluoksniais. Ryškesnės tamsiai raudonos spalvos dėmės dengia senesnes, tamsesnes. Tokios pat rūšies dėmėmis tik kiek mažesnėmis aptašytos sienos, durys, spintos ir lentynos. Dusinantis salsterėjęs kvapas vyrauja kambaryje.

Apsidairęs iš karto supratau, kur aš patekau. Mano mintis patvirtino mane įkandin sekęs Ostroverchovas...

— Kaip jums, mielas, patinka šis jaukusis kambariukas? Ar žinote, kur jus atvedė?

— Spėju. — burbtelėjau.

— Ar spėjate, kad Kvarcovas jus taip čia aptvarkys, kad iš jūsų nieko nepaliks, nei plunksnų nei kaltinimų?

Į tai aš nieko neatsakiau. Ostroverchovas, draugiškai paėmęs mane po ranka, nusivėdė prie spintų. Jam pamotus, dabar aš patvirtinau, kas omiata, tolo žiūrint buvo panašu į mašinų dalis. Spintos lentynose buvo sudėtos įvairaus didumo pirštines, padarytos iš plonyčių metalo plokštelių. Kai kuriose plokštelėse kyšojo sraigta. Tardytojas ciniškai mirktelėjo.

— Į tokią pirštinaitę mes galim įmaiti jūsų letenaite, vieną po kito užsukant šiuos sraigtelius. Kuo, mielasai, pavirs jūsų rankutė po pusvalandžio? Kotelu, ar ne? Didesniam efektui sujungę pirštinaitę su šita rožyte paleisime srovę. Kaip jūs tuomet atrodysite?

Siaubingas pasibaisėjimo drebulys išreiškė mano jausmus. Šitai pastebėjęs, Ostroverchovas nusikvatojo.

— Jums šios pirštinaitės ne-

labai patinka? Žurėkit čion, gal čia paliks? — Jis parodė metalo...

— Jis čia matot dvi sėdynes: viršutinė skylėta, apatinė su vinimis. Išvaizduokite, kad jus pasodino į šią kėdutę ir kietai diržais pririšo. Jūsų draugas Kravcovas įjungia srovę. Apatinė sėdynė ant spyruoklių pakyla, jos viny skverbiasi į viršutinės sėdynės skylutes... Jūsų sėdynei darosi nemalonu? Bet tai menkniekis. Kreipkite dėmesį į vinis. Kiekviena jų sudaryta iš trijų kietai susiglaudusių dalių. Paspaudus štai šitą mygtuką, vinių dalis išsiskečia. Jos rauna jūsų kūną. Tuomet jūs jaučiate, koks čia skausmas? Po tokio bandymo jūs ilgai negalėsite sėdėti...

Ostroverchovas nutempė mane prie lentynų. Ant jų buvo

Prancūzų aristas Jean Belmondo sugalvojo filmą, kuriame reikalingi Hongkongo paveikslai. Čia jis turi pėrbėgti per rėstelius, iškelčius 200 pėdų aukštumoje. Pradžioje jis bijojo, bet vėliau turėjo rizikuoti.

Amerikos aviacijos majoras Frank Borman (kairėj) ir laivyno komandierius James A. Lovell (dešinė) ateinančių metų pradžioje erdvėje skraidys 14 dienų. Jie dabar mokinami ir ruošiami ilgai kelionei. Manoma, vienam iš jų bus leista išlipti iš raketos ir pasivaikščioti erdvėje.

pridėta daugybė peilių, piūklių, ilgu virbalu, gražtu, žiedu, stuktų. Jis sugriebė pusės metro ilgumo plataką asmenų plieninę plokštelę be rankenos su dviem skylėm galuose ir įteikė šį daiktą Kravcovui.

— Pademonstruokite, drauge Kravcovai, šią giljotinukę.

Kūnomechanikas tylėdamas paėmė plokštelę, įtaisė ją į buvusį ant stalo mechanizmą. Po to, paspausdamas mygtuką, į motorą įjungė laidą. Plokštelė besisukdama pradėjo judėti pakildama ir nusileisdama. Kartu išlengvo judėjo stalo lenta.

— Šis mechanizmas piausto žmogų, kaip dešrą, plonytėmis riekutėmis kartu su kaulais.

— Mano praktikoje, — tęsė tardytojas, — buvo toks atsitikimas. Pakliuvo šnipas. Tikras ir labai užsispyręs. Kėdės kojelė, plieninis metras, pradeginimai padarė jam įtakos: pastatyti į spintą nebuvo laiko. Padėjome jį štai ant šito stalo. Pradėjome nuo dešinės kojos nykščio. Po 32-os riekutės jis pranšeko... Nejaugi, mielas, šio šnipo liūdnas likimas jus neveikia?...

Ostroverchovas tempė mane nuo vieno stalo prie kito, nuo lentynos prie lentynos, su pasitenkinimu smulkiai apibūdindamas kambarioje buvusių dalykų paskirtį. Kravcovas tyliai ir niūriai sekė tardytoją.

Laisvėje būdamas skaičiau apie apie biaučius kankinimus, vykdytus įvairiais laikais ir įvairiuose kraštuose, bet tai buvo tik menki šešėliai, ką aš čia mačiau ir girdėjau...

Tardytojo "paskaitą" nutraukė durų atidarymas. Bergeris. Jis vilkėjo baltą chalata, jo rankose buvo odinis krepšelis, kokius paprastai naudoja gydytojai mediciniškiems įrankiams sudėti. Ostroverchovui priėjus, įjėdų kažką tyliai aptarinėjo. Nugirdau keletą posakių.

— Manikiuro nereikės. Jis jau paveiktas. Vietoje fizinio aš panaudojau psichinį įtikinimo būdą.

— Kokį būtent? — paklausė žmogus baltame chalate.

— Atlikau trumpą paskaitėlę. Štai apie tai, — akimis peržvelgęs lentynas ir spintas, pasakė tardytojas. Bergeris mirktelėjo ir žviegiamu nelabai panašiu į žmogaus juoką, balsu pridūrė...

— Akivaizdinės, taip sakant, psichologijos truputėlis, drauge tardytojau.

— Gerokas truputėlis, — patvirtino Ostroverchovas. Kravcovas abejingai pažvelgė į mane. Jis neigiamai pakratė galvą ir tyliai pasakė:

— Beveik paruoštas bet nevisiška. Reikia dar paspausti. Nedaug!...

Tuo metu aš tikrai buvau paruoštas visokiems "prisipažinimams". Kankinimams skirtas kambarys mane sukrėtė; siaubas nusiaubė, palauždamas ryžtą priešintis. Dar vienas, kad ir mažiausias "fizinio įtaigojimo" metodo pakartojimas ir aš pasirašyčiau betkurį tardytojo man pakištą prisipažinimo popiergalį. Bet Kravcovo pasakymas prieš mano norą mane paveikė ir paskatino priešintis.

(Bus daugiau)

MENO IR MISTIKOS KLUBUI SAVO VARTELIUS PRAVĖRUS

"Dailių Menų Klubas yra meninis ir mistinis vietas".
A. Rūta

"Velniam tau mene reikia žmogaus! Ar neužtenka paukštelio?"
J. Švaistas

Gražus augo baltas grybas, lyg kamuoliukas, — pumpotaukšlis. Kai vidus sudžiūvo ir dar kažkas užmynė — juodos dulkės (Lycoperdon) išdulkėjo.

Lyg pagal populiarią "Mylėsi Lietuvą iš tolo" — iš tolo jau senokai nevienu domino Los Angeles veikias Dailių Menų Klubas: uždaras, paslaptinas, išdidžiai savigarbus, stovįs aukščiau eilinės visuomenės ir su ja beveik nebendruojas, bet tik reikarčiais "lietuviui ranką paduodas" — save dailiai spaudoje apsirašęs (žiūr. Naujienos, II d., 1965 m. geg. 29 d.).

Paslaptinumo taktika gudri: siekiama sudaryti nuomonę, jog ten tikrai susibūrė mūsų gabiausieji, šviesiausieji kūrėjai, kurių tobuloms asmenybėms niekas kitas neprilygs!

Ir štai, to, mistiniu ir meniniu vienetu besivadinančio, dailių klubo korespondentas (lg) plačiai aprašė, kaip ten klubo susirinkimuose kalbama, kas aptariama. Jis, lyg ant pumpotaukšlio užmynęs, išdulkino juodas išdžiūvusias dulkes ar sporus ("Lycoperdonus") — ir tuo jau ne vieno laikraščio juokų skyriui suteikė puikios medžiagos.

Atidengus Dailių Menų Klubo puikybės maniją, iš tolo jo ypatybių sekusiems, suteikta maloni staigmena: juk tai ir mes ne kiek neprasčiau už tas "rinktines dailių menų žvaigždes". Tik gal tiek skirtumo, kad mes savo tobulybėmis tiek nesididžiuojame ir tariamai už save "žemesnių" tiek nekritikuojame, kaip dailių klube. O nusikeikimus mistika nevadiname.

To aprašyto Dailių Menų Klubo susirinkimo programa buvusi gana paprasta, nieku nelypatinga: savų eilėraščių pasiskaitymas ir jų paviršutiniškas aptarimas su pagyrimais; pranešimas apie Pietų Amerikos Liet. Kongresą, apie kurį spaudoje jau daug rašyta; — na, ir šioip sau pašnekos apie Los Angeles ir kt.

Atrodo, kad tie pašnekos klubo susirinkimuose ir yra svarbiausias pasireiškimas: vienas tarė, kitas atrėžė, ką nors pridėjo — vienas kitą gudrumu pralenkti norėdami.

"Kaip danguje, taip ir ant žemės". Ir dialogai tame klube

beinę net labai vulgarioje formoje. Pavardę suminėdamas, vienas suniekina, sakydame, kolegą poetą; supeikiami vietiniai vaidinimai, veikalai, aktoriai; romanų laureatas meta niekingą žodį į premijuotus veikalus; minima pavardė nepatinkamo dailininko, kaip nemokančio piešti...

Tokie paskiri, lyg ylamis, atskirų asmenų pabadymai, atrodo, kyla vien tik iš siauručių asmeninių jausmų. O visame susirinkime negirdime nė jokių principinių svarstymų, jokios aukštesnės kultūros nuotaikos, net neįdomios meno atmosferos. Vien tik pasiplepėjimas apie šį bei tą — daugiausia, kas ir pačius dalyvius asmeniškai liečia.

Ir ta kritika, metama ant kitų galvų, yra tikrai smulki, neverta "dailių menų" vardo. Pavyzdžiui, iškilmingai supeikiamas faktas, kad šauniame baliuje buvę jaunuolių su megstiniais ir šokdinę balinėse sūnelėse išsipuošusias damas!

Argi tai didelė meno tema? Balius tvarko ir publiką įsileidžia rengėjai. Jei į šaunų balių buvo su megstiniais įsileista, tai rengėjams ir tie megstiniai šauniais gal atrodė? Laikai keičiasi. Šio šimtmečio pradžioje iš sakyklų paskelbdavo pavardes "ne pagal bažnyčią" gyvenančių, kuriuos kalėdininkai aplenks. Šiais laikais jau niekas nesibaimina, kad ir pačių kalėdotųjų tarpe yra "ne pagal bažnyčią", bet iš bažnyčios gyvenančių.

Bet, regis, "dailių menų" puikybė nemato ant savęs nė vežimo, tik nuo kitų šapelius graibsto. Anąkart teisingai A. Greimas pabrėžė, kun. S. Ylos knygos proga, jog labai lengva būtų suregistruoti — surašyti ir kunigų nuodėmes bei jas spaudoje skelbti. Tačiau, anot A. G., padorus žmogus taip žemai nenusileidžia, kad viešai smaguriautų savo artimo silpnybėm ir iš to sau garbės kapitalą krautušį.

Anksčiau mes, beveik pavydėdami Los Angelei to tiršto visokių menininkų bei intelektualų derliaus, vis nustebdavome, kad ten dažnai kyla įvairių nesantaikos vočių, kurios spaudoje prasiveržia nesmagiais atsiliepimais, net asmeniškais šmei-

Amerikos statybos darbininkas neapsižiūrėjo ir darbo metu neteko apsauginės kepurės. Už kiek laiko savo šalimą jis jau rado rinkoje, tiktai jis buvo menininko gražiai nudažytas. Jam teko tą patį šalimą antrą kartą pirkti, vagilio nesugavus.

žtais. O štai pagaliau paslaptiną kiemo vartai atkelti ir pamatėme, kaip daiginamos asmeniškų nepakantos strėlių sėklėlės.

Jau praecityje mūsų tautos elitas nekartą nepateisino savo garbės ir lietuviybė išsilaike tik vargšo juadadarbio širdyje. Iš Europos atvykęs ir čia viešėjęs Dr. J. Grinius supeikė Amerikoje atsirandančius naujus mūsų "bajorus". Regis, į bajorinę atskalą pretenduoja ir tasai išdidus "dailių" klubas.

Tegul iš Čikagos į Los Angeles nuvykęs dailininkas J. Pautienius ir pagyrė tą Dailių Menų Klubą, pasisakydamas, kad ir per dešimt valandų jo susirinkime nenusibostų. Betgi

verta prisiminti ir Petro Vaičiūno "Naujųjų žmonių" herojų Kajetoną Sargelį - Sargelevičių, kurs užėjęs į turtingą virtuvę taip pat labai apsidžiaugė: ten buvo labai daug priekpta ir privirta, o ir išgerti duoda...

Sinus

— SLA APDRAUDA GERA, geresnės nėra. SLA organizatorių kiekvienam lietuviui, ar šeimos galvai, ar viengungiui, ar jaunuoliui turi geras gyvybės apdraudos patarimus. Pasikalbėjimas su SLA Organizatorium Jums asmeniškai bus naudingas. Kas nori arčiau pažinti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, teparašo: Lithuanian Alliance of America, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Patį žinomą ir patikimiausią firmą Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstaniai klientų patenkinti. Garantuotas škubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas priimanom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 West 14th St.	CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	AN 8-0068
• BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2797
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1058
• Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215	
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-6119
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2868
• YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave.	GR 6-2781

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

mūsų žingsniai

LEIDŽIA: SANTARA - ŠVIESA ♦ REDAGUOJA REDAKCINIS KOLEKTYVAS CHICAGOJ

Medžiagą siūsti: Daliai Bylaitienei, 6949 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

8 METAI

1965

NR. 4 (203)

PO 25-RIŲ METŲ

VALDAS V. ADAMKAVIČIUS

VALDAS ADAMKAVIČIUS

prie mikrofono

Petručio nuotrauka

Sprogstamų bombų atgarsiai iš Vietnamo bei žodinis karas nepakeitė Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimo fakto. Vakarų pasaulyje gyvenanti lietuvių išeivija šįmet į Lietuvos pavergimo metines atkreipė ypatingą dėmesį. Buvo iškeltas 25 metų okupacijos faktas ir prikergtas tam net minėjimo žodis. Tiesa, galima minėti liūdnas ir džiaugsmingas sukaktis. 25 metai okupacijos yra liūdnas reiškinys, bet tautai Krašte tie 25-tieji metai lygiai tokie pat sunkūs, kaip ir dvidešimtketvirtieji ar penkioliktieji. Tad nenoromis kyla mintis, kad mes pajudame tik apvalių skaitlinių progomis. Tad ar ne laikas perkrauti mūsų įsipareigojimus politinėje veikloje? Dvidešimtspenktosios metinės parodė, kad padėjus pakankamai pastangų Lietuvos pavergimo klausimas gali būti plačiai iškeltas pasaulyje. Tad kodėl mes to nepadarėme pernai, užpernai ar prieš 3 metus? Ar mes galime tai atlikti tikrai išlaukus 25 metus? Ir vietoj kad tai pakartoję sekančiais metais vėl lauksime kelių dešimtmečių? Šis reiškinys iškelia nemalonų klausimą: ar mūsų veikloje kartais mums nepritrūksta nuoširdumo ir energijos, arba esame blogai susiorganizavę, nes neturime nuoseklaus ir pastovaus plano? Šių metų birželio įvykių iškėlimas vistiek parodė, kad esant pakankamai iniciatyvos pavergimo klausimais gali-

ma kalbėti pasaulinėje spaudoje ir šį klausimą palaikyti gyvu. Ar nevertėtų atsakomingsiems lietuviškojo gyvenimo vadovams rimtai ties šiuo klausimu susimąstyti, ir nedelsiant.

Kiekvienas skriaudos aktas yra smerktinas. Moraliniu požiūriu Pabaltijo okupacija susilaukė laisvojo pasaulio pasmerkimo, bet ji sekė praktiškasis rankų nusiplovimas. Šiandieninėje padėtyje visas vakarų pasaulis, be išimties, yra užėmęs šią praktiškąją liniją. Politiniai manevrai pateisinami kumščio jėgos grėsme. Tad kas darytina? Laukti okupanto suliberavimo? Ar prašyti jo malonės, kad išmaldavus autonominio statuso? Šis klausimas jau garsiai keliamas jaunosios kartos eilėse. Jis reikalauja netylesnio pasisakymo.

Nenuneigtina, kad valstybių politika nustatoma tos srities žinovų, prisilaikant politinės filosofijos, tradicinės linijos, vadovaujamosi istorine patirtimi. Taip pat teisybė, kad mūsų jaunosios kartos politinių mokslų specialistai prisilaiko mokslinių koncepcijų ir jas bando taikinti aptariant lietuvių tautos ateities perspektyvas. Bet taip pat yra istorinė teisybė, kad visos skelbtos teoretinės doktrinos sudužo į nestuvaldomą ir nesulaikomą laisvės sąjūdį. Gyvenamajame laikotarpyje geriausias pavyzdys yra Afrika. Jeigu šiandien Baltijos tautų okupacija nusitęsusi net 25 metus gali būti įsprausta į teoretinius (studijinius) rėmus,

tai tas nereiškia, kad esame atpalaidoti nuo moralinio įsipareigojimo. Tas irgi nereiškia, kad turime tuoj pat lipti ant bačkos ir visa gerkle šaukti. Vietoje to visiems turėtų būti aiškus įpareigojantis nusistatymas: laisvės klausime nebus kompromiso nei su faktiškąja padėtimi, nei teoretiškais išvedžiojimais. **Lietuvių Tautos pastangos ir tikslas yra pilna nepriklausomybė.** Jeigu šios sąlygos bus atsisakyta ir bus ieškoma kompromiso, mano akimis žiūrint, kiekviena išeivijoje išgyventa diena yra beprasmis egzistavimas. Nesame puslaukinė tauta. Turime dvasinio turto, kuriuo

galime didžiuotis, bet dalinamės juo tik savo tarpe. **Kodėl?** Turime pakankamai savo bylą faktiškosios medžiagos, bet jos neapdirbame ir neskelbiame. **Kodėl?** Esame skaitlingi, pajėgūs intelektualiai, bet savo tautos kančia dalinamės savųjų tarpe. **Kodėl?**

Raskime atsakymus į keliamas problemas ir atsakykime darbais. Teoretines prielaidas tarptautinėje politikoje pakeiskime į nuolatinį laisvės siekimą. Nuoseklumas, atkaklumas ir bekompromisinis nusistatymas yra vienintelis ginklas išeivijoje. Nenumeskime jo savo pražūties sąskaiton.

Prof. Viktorą Biržišką prisimenant

(Dr. V. Sruogienės kalba prof. V. Biržiškos paminklą atidengiant)

Gerbiamosios ir gerbiamieji, tenka man liūdna pareiga kalbėti prie kapo artimo bičiulio — nelengva tai net ir daugiau kaip metams praėjus nuo jo mirties...

Pažinojau vėlionius profesorius Biržiškus nuo pat vaikystės. Pripratus buvau žiūrėti į juos kaip į vyresnės už save kartos atstovus, kaip į aukštai iškilusius mūsų mokytojus. Augdama daug girdėdavau iš savo tėvų apie jų jaunystę, apie tai, kaip jų tėvas, Vieksnių gydytojas Antanas Biržiška ir jo jautrioji žmona auklėjo sūnus aukštoj dorovėj, giliai demokratinėje dvasioje, kaip pratino juos gerbti darbo žmogų, užjausti vargstančiuosius, dirbti mūsų krašto ir jo žmonių naudai. Su žavesiu klausydavaus pasakojimų apie trijų brolių, dar studentų, dalyvavimą revoliuciniame judėjime, apie jų drąsą, ryžtingumą, pasiaukojimą, apie jų garbingą laikyseną per tardymus ir rusų kalėjimuose. Paaugusi, stebėjau pagarbos jausmo pagauta jų patriotinę veiklą atstatant Nepriklausomą Lietuvą.

Vyriausias, Mykolas, teisininkas, literatūros istorikas ir tyrinėtojas, griežtų principų žmogus, buvo, kaip žinoma, vienas iš Nepriklausomybės Akto signatarų.

Vaclovas, irgi teisininkas ir Lietuvos istorikas, karšto būdo, širdies žmogus, siejojosi Lietuvos kultūros darbu ir jam buvo visas pasišventęs.

Jauniausias, Viktoras, kurio paminklo atidengti čia šiandien susirinkome, matematikas ir inžinierius, taip pat buvo didelis patriotas, nors žodžių apie patriotizmą vartoti nemėgo.

Neklysiu, pasakiusi, kad hercogiškasis jo gyvenimo laikotarpis buvo 1920–22 metais, kada, tik grįžęs iš Petrapilio, ištrūkęs iš paties rusų revoliucijos sukurio, išjungė Vilniuje į brolio Mykolo vedamą kovą su lenkais už lietuvių teises. Čia jo aštrus protas, smaili plunksna buvo nepaprastai reikšminga spaudos polemikoje. Rezultate profesorius Viktoras buvo lenkų suimtas, kalinamas ir išvengė mirties bausmės tik Tautų Sąjungos intervencijos dėka. Po garsios 32 lietuvių ir gudų bylos jis buvo paleistas iš kalėjimo ir išvežtas į Nepriklausomąją Lietuvą.

Čia, Kaune, greta dėstymo matematikos dalykų Vytauto Didžiojo universitete, jis buvo mūsų vyriausybės pavedamas atlikti atsakingas pareigas užsieny. Dėka savo sąžiningumo jis sutalpė dideles pinigų sumas Krašto Apsaugos Ministerijai kaip Artilerijos Tiekimo skyriaus viršininkas, supirkinėdamas ginklus Lietuvos kariuomenei.

Lietuvos rašytojas Vydūnas savo veikaluose vartojo išsireikškimą "Ne sau žmonės" aprašinėdamas sunkią dalią ponų išnaudojamų lietuvių baudžiauninkų. "Ne sau žmonės" — tą posakį norėčiau pritaikyti visiems trims broliams Biržiškoms kiek kitokia prasme. Jie priklausė tai generacijai, kuri norėjo atpirti tėvų ir protėvių darytas mūsų liadžiai skriaudas, kurie buvo pasiryžę dirbti ne sau, bet mūsų kraštui, Lietuvai.

Taip, visi trys broliai Biržiškos buvo "Ne sau žmonės". Dirbavo jie dieną ir naktį, nes-

galėdami savo jėgų. O nei vienas netik sau jokio turto nesukrovė, bet net visai to nesiekė, nors, imant Lietuvos sąlygomis, kiekvienas labai daug uždirbo.

Maža kas žino, atsimena, vieną būdingą faktą, kurį šia proga norėčiau iškelti. Lietuvos vyriausybė, atžymėdama nuopelnus veikėjų, ypatingai pasižymėjusių atstatant Nepriklausomąją Lietuvą, paskyrė jiems po didoką žemės ir miško plotą. Dauguma tą dovaną priėmė kaip natūralų dalyką. Tik Steponas Kairys griežtai afsisakė, pareikšdamas, kad jis dirbo Lietuvai ne tam kad už tai gautų atlyginimą. Mykolas Biržiška sau skiria plotą priėmė, bet tučtuojau jį pardavė ir už gautus pinigus, pridėjęs dar nemažą sumą už savo raštus gauto honoraro, pastatydino gimtuose Vieksniuose ligoninę. Vietos savivaldybė sumanymą parėmė, įsipareigojo išlaikyti nuolatinį gydytoją ir gailestingąją seserį — akušerę. Keletą metų prieš paskutinįjį karą ši ligoninė puikiai aptarnavo Vieksnius ir apylinkę, joje gydėsi valstiečiai, kumečiai lygiai kaip ir vietos šviesuomenė. Okupantai tą gražų paminklą daktarui Antanui Biržiškai per 50 metų pasiaukojant tarnavusiam mūsų žmonėms išardė...

Grįžtant prie temos — profesorius Vaclovas pinigų visai nebrangino. Jei turėjo ką su savim — nepraleisdavo progos suselpti varge atsidūrusius. Net artimiausieji tik atsitiktinai sužinodavo, kaip daug jis duodavo neturtingiems studentams, kaip efektyviai remdavo pažangiuosius veikėjus, patekusius į kalėjimus, kaip daug jis jų gelbėdavo ir globodavo.

Iš visų trijų brolių profesorius Viktoras buvo laikomas tuo, kuris mokėjo pinigą taupyti. Bet ir jis nedaug jo savo reikalams tenaudojo... Toks seniau ambicingas ir nepriklausomas, čia, Amerikoje, jis neatsakydavo priimti pinigines pašalpas iš bičiulių ir net, kai kurių nusteblimui, miręs paliko keletą šimtų dolerių. Maža kas žino, kad, pats gyvendamas skurde, tegaudamas mažytę pensijėlę ir kol tik jėgos leido užsidirbdamas po keletą dolerių — mėnesį pamokomis, jis kaip tik tuos skatikus siųsdavo broliui Mykolui į Los Angeles kol tas buvo palieges prieš mirtį... Profesorius Viktoras per keletą paskutinių savo gyvenimo metų buvo visai nusilpęs, valgydavo tik vieną kartą į dieną, ilgai gailestingųjų mūsų tautiečių palaikomas ir taupydamas centus tik tam, kad tokioj gilioj senatvėj ligai užėjus, nebūtų sunkumu savo bičiuliams...

Tikrai, prisimenant Viktorą Biržišką, iš tų tolimų, senų laikų — tokį elegantišką, estetą, savim pasitikintį, be atodairos teisybę kertantį į akis — palyginus tai su paskutinėm jo gyvenimo dienom, skaudžiu kontrastu rėkia toji paskutinių metų liūdna tikrovė.

Šis žmogus iš pat jaunystės buvo silpnos sveikatos, kurį laiką gydėsi nuo džiovos šveicari-

Gina Lollobrigida atvyko į vakarų Berlyną, kad galėtų dalyvauti miesto ruošiamose iškilmėse. Artistė sveikina vakarų Berlyno pareigūnas. Ši italų artistė labai populiari Vokietijoje.

joje — niekad jokio fizinio darbo nedirbo ir negalėjo jo dirbti.

Atvyko į šį kraštą dar pilnas kūrybinių intelektualų jėgų. Teko girdėti nuomonių, kad jis buvo laikomas vienu iš geriausių matematikų ne tik Lietuvoje, bet visoj Europoj. Prityręs žurnalistas, kurio plunksnai galėtų prilygti retas iš lietuvių, kurie dabar užpildo mūsų dienraščių skiltis. Atvykęs — tuoj dairėsi darbo. Jis turėjo ryšių, ir reikšmingų santykių. Be kitų, jis pažinojo garsųjį Sikorskį, rusų emigrantą, aukštai Amerikoje iškilusį lėktuvų konstruktorių. Šis norėjo profesorui Viktorui Biržiškai padėti, bet sutrukdė užsilikusi amžiaus riba. Profesorius kreipėsi į Chicago Technologijos Institutą — čia pareigūnas, kuris jam davė interviu, tiesiai pareiškė — mums nesvarbu jūsų kvalifikacijos, faktas, kad pabėgai nuo komunistų, reiškia, kad esi fašistas. Jokio pasiūlymo nepadarė. Prasidėjo tikra darbo ieškojimo golgota, kurios liudytoja man pačiai teko būti. Amžius, anglų kalbos menkas mokėjimas, gal būti kai kurių mūsų tautiečių nepakankamas dėmesys, atvedė prie visiškos degradacijos. Tasai senas, fiziškai silpnas žmogus, o toks brangus savo intelektu ir žiniomis, turėjo griebtis paties prasčiausio, paties nešvariausio fizinio darbo... Jam buvo labai sunku, jis nepaprastai kentėjo, bet niekad nesiskundė. Priešingai, visad pabrėždavo, kad joks doras darbas žmogaus nepažemins, joks fizinis purvas sielos nesuteps. Tik nedorumas, tinginystė ir parazitiskumas padaro gėdos.

Toks nusistatymas patraukė Viktorui Biržiškai daug užuojautos ir simpatijų mūsų senųjų išėivių tarpe. Tai parodo net paminklų susigrūdimas apie brolių Biržiškų kapą. Kai laidojime profesorius Vaclovą, kalnelis buvo dar tuščias. Matyt, čia gulintieji iš pagarbos šiems didiems lietuviams panoro padėti amžinam atilsui savo kaulus greta jų.

Ne vieną stebina, kad Biržiškų paminklas yra toks mažas, neimpozantiškas... Bet jis kaip tik atspindi pačių Biržiškų nu-

sistatymą, jų kuklumą. Visi jie pakartotinai pareiškėdavo, kad tikras paminklas turi būti ne tas, čia, kapuose, bet tas, kuris palieka jų darbuose. Šį juodą marmurą pasirinko pats profesorius Viktoras, statydamas jį broliui ir rūpindamasis, kad visuomenės sudėti pinigai nebūtų išleisti tuščiai parodai, bet verčiau panaudoti dar jų neišleistiems raštams išspausdinti. Graudu būdavo klausytis, kaip profesorius Viktoras tik prašydavo, kad tame pat, broliui skirtame akmeny, būtų jam palikta vietelė jo vardui įrašyti. Jo noras, daugeliui kartotas, buvo būti palaidotam čia, Tautinėse kapinėse, greta brolio Vaclovo.

Jo artimieji, kurie dalyvavo laidojimo komitete, dėjo visas pastangas, kad velionies priešmirtinė valia būtų pagerbta. Deja, ne viskas buvo jų galioj išpildyti. Bet jaunesnieji visuomenės atstovai težino, teatsimena, kad didžiausias visų Biržiškų troškimas buvo — kad jų palaikai būtų pervežti į Lietuvą, jei tai sąlygos kada leistų, kad jų pelnai sutaptų su ta brangia Lietuvos žemele, kurią jie taip karštai mylėjo...

KRONIKA

— Gegužės 28 d. įvyko Santaros - šviesos Čikagos skyriaus susirinkimas. Nariai turėjo progos pamatyti dail. Prano Gailiaus intra-muros grafiką. Tų pačių darbų paroda tuo metu buvo atidaryta Paryžiuje. R. Mieželis perskaitė Algimanto Mackaus referatą, ckaitytą Santaros-šviesos suvažiavime New Yorke. D. Bylaitienė papasakojo savo įspūdžius apie dail. Gailių, kaip asmenį. Pirm. Kochanauskas patiekė sekančių metų veiklos planų metmenis. Buvo prisiminta balandžio mėn. įvykusią V. Rastenio paskaitą "Pasimetimai tarp kairės, dešinės, Lietuvos ir Amerikos", kuri sukėlė didelį susidomėjimą. Aptarta pavasario išvyka ir kiti einamieji reikalai.

— Dr. Z. Rekašius gavo \$44.300 subsidiją iš National Science Foundation sub-optimalinės reguliavimo sistemos iš-

Naujausias Anglijos mandymosi kostiumas. Londonietė Caroline Ley rodo, kad priešakyje yra ziperis, kurį, jeigu yra noro arba reikalo, galima atsegti.

Remington bendrovės paveldėtoja Gamble Benedict ištekojo už policijos inspektoriaus Thomas F. Gallagher, Anksčiau ji buvo ištekejusi už šeimos šoferio, rumuno tremtinio, bet su juo susipyrko ir persiskyrė.

vystymui. Ši reguliavimo sistema yra beveik tobula būdas bet kokios mašinos valdymui, nuo paprasčiausio termostato iki komplikuočiausių automatinio fabriko sistemų.

— Dalia Mackuvienė šį pavasarį baigė Goodman Dramos Studiją bakalauro laipsniu. Tai jau antras bakalauro laipsnis coll. Daliai.

— Santaros-šviesos New Yorko skyrius užbaigė savo pavasario veiklą paskaitomis; balandžio mėn. V. Kavolius skaitė "Ideologijų išsekimo amžiuje", o gegužės mėn. V. Trumpa — "Liberalizmas ir tautinė ištikimybė". Vasaros metu planuojama narių išvyka.

— Kęstutis Žygas, dalyvaujans Bostono Santaros-šviesos Organizaciniame Komitete, yra išrinktas Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos pirmininku.

— Išleistoje anglų k. poezijos ir poetikos enciklopedijoje (Encyclopedia of Poetry and Poetics, edited by Alex Preminger, Princeton Press), lietuvių skyriaus medžiagą surinko ir paruošė dr. Kostas Ostrauskas.

— American Cancer Society paskyrė \$22.650 subsidiją dr. J. Valaičiui plaučių vėžio ligos tyrinėjimui.

— Santaros - šviesos Federacijos vicepirmininkas ir Jaunimo Organizacijos pirmininkas Algimantas Gureckas yra paskirtas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos ryšininku su Vliuku.

— Santaros - šviesos Federacijos suvažiavimas įvyks š. m. rugsėjo 8—12 d. d. Tabor Farm, Mich. Nariai kviečiami paskirti dalį savo atostogų šiam suvažiavimui ir kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

— Santaros - šviesos garbės narys J. Bačiūnas yra išrinktas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos nariu.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI. JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ZINIAS IR GERIAUSIUS PASTUS

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8; ILL. — SATURDAY, JULY 10, 1965

LIETUVĖS BRANDA

(MOTERS JAUSMO, MINTIES IR VEIKSMO DARNOS PAGRINDAI)

Redaguoja gail. sesuo Ona Bosaitė, R. N., ir Anelė Kirvaitytė

Raštus ir klausimus siųsti:

ALVUDAS, 2319 W. GARFIELD BOULEVARD, CHICAGO, ILL. 60636

II METAI

NR. 9 (17)

ŽMOGUI LIKIMĄ LEMIAMIEJI PIRMIEJI METAI

Nors sunkoka tvarkytis su 1–3 metų vaikais — viską reikiama perneškim, nes tai vaiko ateiti lemias laikas. **Gyvenimo tiesa**

Kaip tikra, kad vaikas nepalieka kūdikiu — jis auga, taip lygiai tikra, kad po trijų metų spartaus augimo — vystymosi jis kiek apsisloja. Kai vaikas save realiu atpažįsta, kai jis pilnai pasijunta esąs asmuo — tada jis sulėtina savus žingsnius. Labai gerai, kad jis save suranda būdamas 2–3 metų amžiaus. Tame tarpe kiek sunkiau esti tėvams su tokia nenuoroma tvarkytis. Neliūskime dėl to, — niekada savęs nesuradęs suaugusysis yra nelaimė sau ir kitiems. Visi sutinkame tokius suaugusiuosius, kurie vis dar kaip 2–3 metų vaikai savo „Aš“ visur apie save sklaido, kurie tariasi visada vien tik jie teisingi esą. Taip pat visi pažįstame tokius žmones, kurie elgiasi visai priešingai čia minėtiems — tai tikri „Molio Motiejai“; tokie niekad nediršta pareikšti savo nuomonės — tokie bijosi ginti savo teises; tai traši dirva visokiam blogiui. Tai vis jaunose dienose savomis asmenybėmis sužalotieji žmonės.

Visai kitaip esti su tokia suaugusiuoju, kuris būdamas 2–3 metų amžiaus turėjo progos save „mėtyti ir vėlyti“, kurio buvo visur pilna, kuris veikė — save tyrė, domėjosi aplinka vien dėl veiklos, dėl įdomumo. Toks vaikas po dviejų — trijų metų kiek aprimsta. Dabar jis jau esti pasiruošęs savo asmenybe savitai — savu realiu Aš toliau bręsti, tik jau taisyklingesniais takais keliaudamas.

Negalime sakyti, kad tas naujas vaiko vystymasis tą ir tą minutę prasideda, bei tada ir tada baigiasi. Viskas žmoguje vystosi palaipsniui, nustatyta tvarka — tik mes jam reikiama padėkime vystytis, jokiū būdu ne trukdykime.

Per pirmuosius tris savo amžiaus metus žmogus štai ko atsiekia: turėdamas stiprų įgimtą norą pajusti save savistoviu asmeniu, jis pamažu vystosi į geriau save valdantį asmenį. Tokiam vaikui geriau sekas vystytis per sekančiuosius 4–5 savo amžiaus metus.

Prisiminkime čia visi tėvai štai ką: mūsų kaip fizinių ir kaip dvasinių tėvų padarytos klaidos vaikų atžvilgiu, sukausto vaiko tolimesnį vystymąsi; toks vaikas kenčia visą savo gyvenimą dėl mūsų klaidų; jis nepajėgia toliau reikiama vystytis — visi kiti kūnu ir dvasia sveikesnių tėvų vaikai jį lenkia visame kame. Todėl mes lietuvių imkime tvarkyti savo gyvenimą iš pačių

pagrindų, nors tai mums labai sunkiai vyktų. Pvz. mes negalime vaikams girtaujantį savo elgesį rodyti ir tikėtis blaivių vaikų.

Vien kūnu subrendusios motinos nepakanka, — tai tik vaiko kūnui maistas, žmogus, nors ir labai mažas būdamas, reikalauja dvasinio peno savo dvasinei veiklai užsitikrinti. Todėl daug svarbiau yra tėvams suteikti savo vaikui dvasinio peno — reikia pavyzdinčiai elgtis visur ir visada — taip pat lietuviškų mokyklų mokinių išvykose; jose tėvų ir vadovų, pvz. toks girtavimas yra lygus savų vaikų dvasios ir kūno žudymui.

Todėl visos lietuvių dirbikime, kad pačios save reikiama subrandinusios, galėtume savą pavyzdžių padėti kitiems į žmonišką žmones subręsti. Nė viena lietuvių tada nesididžiuos, pvz., „pavykusių“ vakaru labdarystei ruoštu — tikstančiai su rinkty dolerių iš girtavusių. Girtas pelnas yra tikras nuostolis — juo nieko nesušelpsi: tik iliuzijoje gyvendamas tarsis, kad gerą darbą darai, kai dešimtį į girtavimą paskatinęs, vieną girtavimo auką sušelpi. Todėl visos tikrai artimui padėti pajėgiančiosios junkimės veiklon, kuri mums užtikrintų pilnutiniai sveikų lietuvių gausėjimą mūsų tarpe. Tik nuo tokios veiklos prasidės tikrai žmonišką, lietuvišką, krikščionišką ir Amerikai tinkamas lietuvių gyvenimas. Tai vienas ir vienintelis kelias į savo ir savų vaikų laimę — todėl visos už kita kitos į tą kelią veržkimės ir juomi visą savo gyvenimą žygiuokime, niekada to kelio dėl bet kokio klystkelio neapleisdamos!

O kad lengviau mūsų vaikai galėtų žmoniškai gyvenime elgtis, renkime juos tokiam gyvenimui iš pat jų gyvenimo pradžios. Prieš pradėdamas sekti vaiko vystymąsi į jo trečiais — ketvirtais — penktais metais, prisiminkime, ką mes apie vaiko vystymąsi jau sužinojome. Jau mes žinom, kad kiekvienas vaikas pradžioje savo gyvenimo nori šių dalykų: 1. Pirmas savo amžiaus metais jis nori užtikrintos nuotaikos, kad viskas jo aplinkoje yra tvarkoje; kad žmonės yra draugiški ir kad pasaulis yra mielas. Tai pirmas vaiko amžiaus metais jo dvasinis maistas. Žiūrėkime, kad tik tokiu — nesugadintu — dvasiniu maistu savo vaikus maitintume. Jei tokių pareigų vienos atlikti nepajėgiame — kvieskimės visus pajėgiančiuosius pagalbon. Čia gali mums padėti bet kur besirandąs subrendęs ir

reikiama apsišvietęs asmuo. Jis toks gali būti šeimoje, kaimynystėje, parapijoje, organizacijoje ar specialisto kabinete. Visada visais galimais būdais stenkimės pačios reikiama dvasinio peno įsigyti — savus jausmus sutvarkyti — tik tada pajėgsime jo tinkamą kiekį savo vaikui suteikti. Užtat niekada neapleiskime bet kokių kultūrinių vaikams parengimų — leiskime juos į mokyklas, darželius, aikšteles, vaikų šventes, išvykas, vakarojimus, teatrus... Tikro gėrio niekam niekada nebus per daug. Tik savo menkystę — tinginystę ir visokį nemotiniškumą nedangstykime „neturėjimo laiko“, kai to laiko marias turime per vardines, jubiliejus, pasikalbėjimus ir kitus kitokius antraeilės reikšmės užsiėmimus, palyginus su tinkamo vaiko dvasiai maisto suteikimu.

2. Antrasis savo amžiaus metais vaikas stengiasi įgauti stiprų nusiteikimą būti savimi — sau žmogumi: kalbėt, judėt, daiktus pažint, savistoviai veikt, realiu asmeniu būt... Šitokia jam būtina jausmo stiprumas išsivysto iš pirmaisiais metais įgauto (jei jis tokį įgavo — jei tėvai, ypač motina, jam jį įsigyti padėjo!) užtikrinto saugumo jausmo. Laimingas tas vaikas, kuris gimsta iš ne tik fiziniai, bet ir dvasiniai pajėgios motinos! Tada tokiame vaikui esti nesužalojami jo prigimti vystymosi pagrindai per pirmuosius dvejus jo amžiaus metus. Tada toks vaikas gali tinkamai vystytis toliau. Tik taip besivystąs vaikas gali būti paguoda ne tik artimiesiems, bet visiems tautiečiams ir visai žmonijai. Tik tokie — iš mažumės nesugadinti žmonės kuria ant žemės taiką ir ramybę; tik tokie siekia ne tik sau, bet ir artimui Gėrio, Grožio, Tiesos ir Darnos.

Vaiko prigimtyje yra noras augti — vystytis. Jei vaikai iš mažens gauna tai, ko jų prigimtis reikalauja — jie kiekvienas savaip tinkamai vystosi. Vaiko rūpestis — tai visapusiškas augimas ir vystymasis. Tai sveikos asmenybės formavimas. Tik mes įsigykime jėgų, kad pajėgtume nesutrukdyti vaikui vystytis. Dar to negana — reikia pajėgti reikale vaikui padėti bręsti. Todėl visos lietuvių motinos, švieskimės ir savomis asmenybėmis stiprėkime — tada mes pajėgsime geriau savo vaikui padėti subręsti į sveiką kūnu, protu ir jausmais suaugusįjį. Vienos bent dabar jau klaidos nedarykime; nemanykime, kad moters nebranda paslėpta po pvz. karakuliniu paltu ar ne vietoj rodoma bičių avilio šukuosena jau atperka vaikui dvasinio peno trūkumą. Ne! Vaikas vertina tik tikrus dvasinius perlus — tik jais todėl mes visos ir dabinkimės.

MOTERS NUOVARGIS

Šiandieniniam šeimos gyvenimui didelės įtakos padarė socialinio gyvenimo permamos. Štai keletas jų. 1. Dabar berniukai ir mergaitės, vos keliolikos metų sulaukę, tuokiasi. Dažnai tokios santuokos esti pirmu negu

Indonezijoje moteris mokina karo amatą. Besirengdamas įsiveržti į Malajiją, Sukarno ruošia parašiutininkes moteris, kurias rengiasi išmesti įvairiose Sarawako vietose. Paveiksle matome ginkluotą moterį parašiutininkę.

januolis pripranta prie savo amžiaus biologinių pasikeitimų. 2. Keli milijonai moterų, palikusios savo iki mokyklinio amžiaus vaikus, dirba ne namuose. 3. Dabar daugiau šeimų keičia savo gyvenvietę; daugelis gyvena „ant ratų“. 4. Dabar darosi vis sunkiau ir sunkiau sukurti jaukią šeimą — tokią šeimą, kurioje nariai pasilsis, atsigaus, auklėjas — lavinas, maitinas ir pasitenkina.

Tiesiog priešingybė gavoši dabar: šiandieninis pasaulis yra perpildytas žmogaus laiką ir ir darbą taupančiomis priemonėmis, o mes visi jaučiamės pavargę, niekad laiko neturį net su kaimynu žmoniškai — draugiškai pasišnekėti, savus nervus atpalaiduoti. Tas mūsų nuovargis veda mus į nusiminimą — apatiją. Dabar dažniausiai nuvargstama nuo per daug ir perilgo darbo. Daugiausia, žinoma, nukentčia mažai vaikų turinti rūpestinga motina. Toji moteris, kuri dirba ne namuose ir tvarko iš darbo grįžus namus — yra pirmoji kandidatė į nusivariusiųjų eiles.

Antroji nuvargimo priežastis — tai išsėmimas dėl vienvėdės, dėl gyvenimo planų suardymo ir priverstino moderniam gyvenime lenktyniavimo. Tik subrendę žmonės pajėgia tuščiai nesivaikyt kaimynų jų aprėde, važiavimo priemonėse bei valgyje ar papročiuose. Šitokios kilmės nuovargį daug sunkiau prašalinti. Mat, jis nenyksta pasilsėjus. Tai dvasinis nuovargis. Jis kartais labai sunkiai atskiriamas esti. Tai esti visai ne taip, kaip su fiziniu nuovargiu — pastarasis nyksta pasilsėjus.

Pavargstančios moterys gerai padarys, jei jos tarsis su pajėgiu gydytoju. Pastarasis joms nurodys jų pajėgumo ribas ir jų įtampų priežastis. Kiekvienos moteriškos didžiausioji sunke-

nybė yra jos nepasidavimas apsvaistymui, kas dedasi jos vidiniame ir išoriniame gyvenime. Visai kitaip sekasi vyrui — jis kartas nuo karto savo darbus apsvaistęs, išsilaiko savo pareigose kaip tarnautojas, vyras ir tėvas. Besilaikydamas aukso vidurio, vyras tobulėja savose pareigose. Po darbo įstaigoje vyras grįžta tvarkingam gyvenimui šeimoni.

Moters gyvenimas yra visai kitoks. Moteris turi nuolat mėtis iš vienos savo darbo srities į kitą. Kartais ji daugumoje turi būti tik moteris, kartais vien tik motina, o kitą kartą — visuomenei atsidavusi. Reikiamai neapskaičiuodama savų pareigų moteris labai greitai pavargsta ir savo gyvenimo pakelyje sukrinta.

Nelaimė esti dar didesnė, kai daug kuo užsiėmusi moteris užblokuoja jai tinkamos pagalbos teikimą. Visada turi būti laisvas dvasinis bendradarbiavimas tarp žmonių. Ypač tarp moters ir jai pagalba teikiančio gydytojo turėtų būti laisvas minėtas dvasinis bendradarbiavimas. Nuolat darbais — darbais apsikrovusi moteris ne klausyt neturi laiko, ką gero jai pataria gydytojas, draugas, knyga, žurnalas, "Moterų skyrius" ... Pavargusi moteris galvoja: — "Nieko nėra blogo su manim — aš tik trukdau gydytoją ... viskas tik mano įsivaizduota..."

Niekas taip nenuvargina žmogaus, kaip rūpestis apie mažmožius. Pvz. besikalbėdamos dvi moterėlės nepasilsa kai kiekviena apie ką kitą galvoja: vienai reikia šeimai pietus virti, antrai — rūpestis sukasi apie sodo paliejimą ir kalbos susirinkimui paruošimą. Įsidėmėkime, kad mes moterys galime nuovargi nugalėti, jei tik mes tokios pergalės trokšime. Todėl rūpinkimės svarbiausiu dalyku: stenkimės pačios charakteriu — jausmais tinkamai sustiprėti ir savu pavyzdžiu tinkamai savus vaikus, ypač dūteris, stenkimės pilnutiniais žmonėmis išauginti. Tada mes visos būsime laimingos: nuovargyje mes pajėgsime susikaupti nuovargio nugalėjimui.

Šiame skyriuje mes stengsimės nagrinėti moters nuovargio priežastis, aiškinsimės kaip nuovargio išvengti ir atsikratyti. Visos lietuviškos moterys tikėkime šitai gydytojos Marion Hilliard skelbiamai tiesai: kiekviena moteris gali ne tik sveika išsilaikyti ir prieš nuovargį atsi-

NEPAPRASTAI SAUSI METAI

Didžioji žemės kamuolio dalis šią vasarą kenčia didžiausią vandens stoką

Išskiriant Centro ir Rytų Europą, kur dėl nepaprastų liūčių daugelyje vietų yra potvyniai, visose kitose žemės kamuolio dalyse yra tokie sausi metai, jog dėl sausrų ir žmonių maistui ir gyvuliams gresia didelis pavojus.

Pietinėje Europoje — Madride vanduo kas naktį išjungiamas šešioms valandoms, neišskiriant net viešbučių ir ligoninių. Šiaurės Italijoje ūkininkai nesulaukdami lietaus prisibijo blogiausių metų. Prancūzijoje laukai ir miškai yra tiek perdžiūvę, kad viena kibirkštis gali didžiausius gaisrus sukelti. Visame Iberijos pusiasalyje, tai yra Ispanijoje ir Portugalijoje sausra tęsiasi jau trys mėnesiai ir gyventojai karštai meldžia lietaus, bet kolkas be rezultato... Italijos didžioji Po upė išdžiūvusi daugiau negu buvo išdžiūvusi per sausras 1915 metais, tai yra prieš 50 metų.

Afrikoje vietomis siaučia sausra, kokios net istorija nežino. Pietinės Afrikos respublikoje nuo Limpopo iki amžinai žalių Kapo provincijos kalvų viešpatuoja negailestinga sausra, kokios per dešimtmečius niekas nepamena. Šimtai baltųjų fermerių laukia neišvengiamo bankroto. Krašto 87 tvenkiniuose vanduo yra išdžiūvęs tiek, kad 15 iki 20 nuošimčių bėra likę.

Pietinėje Korėjoje panaši sausra bebuvusi prieš 60 metų. Raudonosios Kinijos šiaurinėse provincijose nuo praeitos žiemos ne lašo lietaus neiškrito, dėlto laukiama naujo didelio nederliaus ir naujo bado. Net komunistinė spauda nebeslepia, kad nepaprastos sausras pietinėje ir centrinėje Kinijoje sunaikins ryžių ir kviečių pasėlius, svarbiausių duonos aruodą 700 milijonams žmonių.

Indijos subkontinente siaučia abidvi rykštės — sausra ir ligų epidemijos. Nuo sausras ir karščio mirusiųjų skaičius jau pasiekė 235 žmonių. Indijos rytuose, ypač Bengalijos, Orissos ir Biharsteituose siaučia tokie negirdėti karščiai, jog termometras pasiekė nebuvousių rekordų — 49 ir 55 laipsnių Celsijaus. Biharsteite vanduo šu-

liniuose išdžiūvo 90 nuošimčių...

Australijoje Queensland, Victoria ir Pietinis Wales daugiau kaip metai laiko nebegavo nė lašo lietaus. Avių augintojai avis išpardavinėja pusvelčiui.

Pietinėje Amerikoje sausra mažesnė, tik Urugvajus yra sausras labiau paliestas, ir čia ūkininkai prisibijo dėl savo pasėlių ir gyvulių.

Bet negeriau ir Jungtinių Amerikos Valstybių rytuose, kur New Yorko mieste vanduo tiek griežtai racionuojamas, kad restorano padavėjas būtų nubaustas \$50 bauda, jei valgyti atėjusiam svečiui neprasant prie valgio padėtų stiklinę vandens.

RECEPTŲ SPECIALISTAI

RECEPTŲ
SPECIALISTAI

J. ir J.
PHARMACY

ROBERT KOVERA
ARLENE AZUKAS

Jūsų registruoti vaistininkai

IMPORTUOTI KVEPALAI IR
MAX FACTORS KOSMETIKA

Sveikinimai gimtadienio, vardadienio, vestuvių ir įvairių sukaktuvių proga, linkėjimai greičiau pasveikti ir padėkos ir visokioms kitoms progoms kortelės lietuvių ir anglų kalba.

Mrs. Snyders saldainiai.

2557 West 69th Street

TEL. PR 6-4363

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Houston Universiteto studentas Martin Fleckman pirmomis dienomis labai gerai pasirodė golfo čempionų pievose. Žinovai tvirtina, kad jis nebus paskutinis.

DAUGIAU PREKIŲ IR MAISTO
PRODUKTŲ PASIRINKIMUI
DABAR

Siųskite pinigus į USSR

Tegu jūsų mylimieji patys
pasirenka.

PILNAI GARANTUOTA. TURI
BANKŲ DEPARTAMENTO LEI-
DIMĄ IR APDRAUSTA IKI
\$20,000.00.

Mūsų firma yra VIENINTELĖ, kuri
visada siuntėjui persiunčia gavėjo
pasirašytą KVITA. Pristatoma per
2 savaites. Jokiu atskaitymu.

Vertė: 9 rubliai už \$10.00.

Persiuntimas: iki \$30.00 — \$2.75,
virš \$30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING INC.

744 Broad St. Newark, N. J.

Prašykite katalogų
angliškai arba lietuviškai.

GRAMERCY SHIPPING CO.

118 E. 28 St., New York

MU 9-0598

Isteigta 1945 m.

Atidara kasdien 9—5:30;

Liepos ir rugpjūčio mėn.

uždaryta šeštadieniais.

GERBIAMAS NAUJŲ PRIETELI,
PAAUKODAMAS NAUJIEŲ MAŠI-
NŲ FONDUI, ATLIKSI DIDELI IR
GARBINGA DARBA. KIEKVIENA
DIDELĖ AR MAŽA AUKA BUS TIN-
KAMAI ĮVERTINTA.

Nauji maitai — senos kainos!

NEPAISANT TO, KAD EILEI DOVANŲ SOV. MUITAI
PAKELIAMI NUO Š. M. LIEPOS MĖN. 1 D.

Visuomet stengdamiesi savo tautiečiams patarnauti, iki 1-mos rugsėjo siunčiame į Lietuvą vilnonius nertinius, skareles, medžiagas, avalinę ir t. t. senomis kainomis.

Naudokitės šia išimtiną proga ir paskubėkite kol dar galima pasiūsti giminėms ir pažįstamiems mūsų didelio pasisekimo turėjusius siuntinius:

V-3: 10½ jardų tvirtos gražios vilnonės angliškos medžiagos trims eilutėms tik už 55 dol.

N-4: 16 jardų sunkaus nepermatomo labai gražaus gėlėto nailono keturioms suknelėms, tik už 45 dol.

V-3 ir N-4 junginį tik už 91 dol. (susitaupo pasiuntimo išlaidos).

SM: 3 labai gražius šiltus storus grynos škotiškos vilnos nertinius — cardigan; 6 kašmirinės vilnos skareles ir 6 itališko šilko skareles, tik už 65 dol.

ir ypatingai vertingą: ZP-3, super velour medžiaga — 9 jardai šiltos ir švelnios vilnonės medžiagos mėl., rudos arba juodos spalvos trims (žieminiams arba rudeniniams paltams) tik už 60 dol.

SIŪSKITE UZSAKYMUS NEDELSDAMI. REIKALAUKITE
PAVYZDŽIŲ, RAŠYKITE:

BALTIC STORES LTD.

421 Hackney Rd., London, E. 2. Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma Anglijoje.

Garantuotas ir greitas pristatymas!

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVELUI

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, INC.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

American Bonding
American Indemnity
Casualty Mutual
Fidelity & Deposit
Fire and Casualty of Conn.
Gibraltar Insurance
The Hanover
Highway Insurance
The Home
Interstate
LaSalle Casualty

Manhattan Fire & Marine
Mercury Mutual
Monarch
National Union
New York Fire
Security Insurance
United States Fire
Universal Insurance
Western Fire & Casualty
California Life

Jan Moteikos paveikslas, vaizduojąs Grunvaldo mūšį.

CHICAGOS LENKAI ORGANIZUOJA BEŠALIŠKĄ ŽALGIRO MINĖJIMĄ

Kitą sekmadienį, liepos 11 dieną, Chicago Society Club patalpose, 2222 North Kedzie Ave., nuo 1 iki 7 val. popiet, ruošiamas istorinė paroda, lietuvių ir lenkų kautynių su kryžiuočių ordinu prie Žalgirio 555 metų sukakčiai paminėti. Parodos ruošimu daugiausia rūpinasi jaunas lenkas, čia gimęs, medicinos daktaras Eugene L. Slotkowski, M. D., 5330 W. Devon Avenue, Chicago, Illinois 60646. Parodos tikslas labdaringas ir humanitariškas, būtent visas jos pelnas skiriamas Dr. George Slawikowskio vardo vėžio ligos tyrinėjimo fondui. Dr. Slawikowskis buvęs gabus ir daug žadaš medikas, jau pasižymėjęs Illinojaus universiteto Medicinos kolegijos chirurgas, kurs pats miręs vidurių vėžiu tebebūdamas 31 metų amžiaus.

Kas lietuviams šioje parodoje įdomu, tai kad ji ruošiamas, kaip iš visos propagandos matyti, bešališkai, Lenkijai ir Lietuvai atiduodant vienodai svarbų kreditą sumušant plėšrųjį vokiečių ordiną ir tuo būdu šimtams metų paveikiant visą Europos istoriją.

Kaip rengėjo Dr. Slotkowskio atsiųstame pranešime, taip lenkų angliškame laikraštyje "Polish American" liepos 3 d. laidoje įdėtame straipsnyje aptašojama prieš 555 metus įvykurojo didžiausio Europos mūšio istorija, kur Lietuvos Vytaut-

tas lygiai su Lenkijos Jogaila perstatyti kaip lygūs karo vaikai, bei pridėtoje Jono Mateikos "Grunvaldo mūšio" paveikslo kopijoje aiškiai parodyta, kas buvo faktiškasis to mūšio vaikas ir laimėtojas. Parodoje būsianti didelė to paveikslo reprodukcija, be to, mušio atmintiniai medaliai, pašto ženklai, didelė kolekcija knygų apie

Žalgirį lenkų, lietuvių ir anglių kalbomis, įvairios iš kryžiuočių atimtų vėliavų, standartų ir kt. nuotraukos bei žemėlapiai ir t.t.

Organizatorius Dr. Slotkowski ypač kvietė ir lietuvius parodoje apsilankyti.

Teutonų ordino istorija

Kaip tas plėšrusis ordinas lietuviškose žemėse atsirado, Polish American pateikia sekančią istoriją:

Vokiečių karinis ordinas — teutonų riteriai buvo įsteigtas

Palestinoje 1110 m. Trečiojo Kryžiaus karo metais. 1210 metais tas teutonų riterių ordinas buvo perkeltas į Vengriją. 1226 metais Konradas, Mazovijos (Mazurų) lenkas kunigaikštis tuos teutonų riterius (kryžiuočius) pakvietė padėti jam krikštinti prūsus.

Teutonų riteriai pradėjo savo kruvinas ekskursijas į Prūsų žemes. Jie krikštijo savo durtuvų smaigaliais ir kardų ašmenimis. Jie plėšė kraštą ir naikino kaimus.

Nukariavę prūsus, jie pradėjo pulti Lietuvą ir Lenkiją. Kryžiuočiai visiškai nesiekė dirbti apaštališko krikštijimo darbo, bet aukščiausios žemiško pelno — suvereninės valdžios.

1384 metais Jadvyga patapo Lenkijos karaliene. Lenkai skatino, kad ji tekėtų už Lietuvos princo (kunigaikščio) Jogailos, bet su sąlyga, kad jis ir visi jo žmonės priims krikščionybę.

Krokuvoje karūnavimo iškilnėms įvykus, netrukus didelis karmynininkų pulkas nuyko į Lietuvą, kur pradėjo minias krikštinti.

Vienas svarbiausių jungtinės Lenkijos ir Lietuvos karalystės žygių buvo galutinis atsiskaitymas su teutonų riteriais, kurių galybė grėsė abiem šalims.

1410 m. Kryžiaus riteriai buvo triuškinamiečiai nugalėti prie Žalgirio. Žalgirio mūšis visiems laikams sulaužė kryžiuočių galybę, o Lenkiją ir Lietuvą išskėlė tarp didžiųjų Europos valstybių.

Lietuvos Vytis